A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2016. július 7.*

„Előzetes döntéshozatal — Közlekedés — 2003/59/EK irányelv — Alapképesítés megszerzésére vonatkozó kötelezettség — 4. cikk — Szerzett jogok — A 4. cikkben előírt időpontokat megelőzően kiállított vezetői engedélyek jogosultjai — Az alapképesítés megszerzésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesség — Nemzeti szabályozás, amely az említett mentességhez 35 órás előzetes továbbképzést ír elő további feltételként”

A C-447/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2015. augusztus 18-án érkezett, 2015. július 16-i határozatával terjesztett elő az előtte

Ivo Muladi

és

a **Krajský úřad Moravskoslezského kraje** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: D. Šváby (előadó) tanácselnök, M. Safjan és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Hottiaux és Z. Malůšková,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* * Az eljárás nyelve: cseh.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképzéséről és továbbképzéséről, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet és a 61/439/EGK, illetve a 76/914/EGK tanácsi irányelv módosításáról [helyesen: a 3820/85/EGK tanácsi rendelet és a 91/439/EGK tanácsi irányelv módosításáról, illetve a 76/914/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről] szóló, 2003. július 15-i 2003/59/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 226., 4. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 7. kötet, 441. o.) 4. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az Ivo Muladi és a Krajský úřad Moravskoslezského kraje (Morva-Szilézia regionális hatósága, Cseh Köztársaság, a továbbiakban: regionális hatóság) között hivatásos vezetői engedély kiállítása tárgyában indult eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 76/914/EGK irányelv

3 Az egyes közúti közlekedésben részt vevő gépjárművezetők képzésének minimumszintjéről szóló, 1976. december 16-i 76/914/EGK tanácsi irányelv (HL L 357., 1976.12.29., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 67. o.) 1. cikkének (1) és (3) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Az a személy, aki rendelkezik a megfelelő tagállami vezetői engedéllyel és elvégezte a megfelelő szakképzést, amely legalább tartalmazza az ezen irányelv mellékletében előírt tantárgyakat, úgy tekintendő, mint aki teljesítette az 543/69/EGK rendelet 5. cikke (1) bekezdése b) pontjának második francia bekezdésében említett közúti árufuvarozó-gépjárművezetői vagy az említett cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett közúti személyszállító-gépjárművezetői képzés minimumszintjét.

[...]

(3) A tagállamok a területükön belföldi fuvarozást végző gépjárművezetőktől és az ott bejegyzett gépjárművel nemzetközi fuvarozást végző gépjárművezetőktől megkövetelhetik, hogy a mellékletben előírtnál szélesebb körű képzésben vegyenek részt. Ez a képzés lehet olyan, amely már működik a tagállamban, vagy olyan, amelyet a tagállam a jövőben kíván bevezetni.”

4 A 2003/59 irányelv 15. cikkének (2) bekezdése értelmében a 76/914 irányelvet 2009. szeptember 10-i hatállyal hatályon kívül helyezték.

A 2003/59 irányelv

5 A 2003/59 irányelv (2), (4), (5), (7), (10), (11) és (14) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

(2) Tekintve, hogy a 3820/85/EGK rendelet rendelkezései a gépjárművezetők nagyon kis hányadára vonatkoznak, valamint hogy jelenleg csupán néhány tagállamban létezik a gépjárművezetők kötelező képzése, pillanatnyilag a Közösség területén működő gépjárművezetők nagy része kizárólag vezetői engedély alapján végzi munkáját.

[...]

(4) Az új közösségi szabályok megállapításának célja biztosítani, hogy a gépjárművezető képesítése révén megfelelő szintű szakértelemmel rendelkezzen, és így végezze gépjárművezetői tevékenységét.

(5) Az alapképesítés megszerzése és a továbbképzésben való részvétel kötelezővé tételének célja különösen a közúti közlekedés és a gépjárművezető biztonságának javítása, azon tevékenységek időtartama alatt is, amelyeket a gépjárművezető akkor végez, amikor a jármű áll. Emellett a gépjárművezetői szakma modern jellegének fel kell ébresztenie a fiatalok érdeklődését e foglalkozás iránt, hozzájárulva ezzel a gépjárművezetők utánpótlásához munkaerőhiány esetén.

[...]

(7) Annak megállapítása érdekében, hogy a gépjárművezető teljesíti-e kötelezettségeit, a tagállamoknak szakmai alkalmassági bizonyítványt kell kiállítaniuk a gépjárművezető számára (a továbbiakban: SZAB), amely tanúsítja, hogy rendelkezik alapképesítéssel, illetve részt vett továbbképzésben.

[...]

(10) Az alapképesítéssel és a továbbképzéssel kapcsolatos minimumkövetelmények azon biztonsági szabályokra vonatkoznak, amelyeket vezetés közben, illetve akkor is be kell tartani, amikor a jármű áll. A defenzív vezetés fejlődése, amelynek jellemzői a veszély megelőzése, az út többi használójának tekintetbevétele, ami az észszerű üzemanyag-felhasználással is együtt jár, kedvező hatást gyakorol mind a társadalomra, mind magára a közúti szállítási ágazatra.

(11) Ez az irányelv nem befolyásolhatja azon gépjárművezetők szerzett jogait, akik a járművezetői tevékenység végzéséhez szükséges engedélyt az alapképesítést vagy a továbbképzésben való részvételt tanúsító SZAB megszerzésére meghatározott időpont előtt szerezték meg.

[...]

(14) A tagállamoknak elő kell írniuk, hogy a továbbképzés első szakaszát vagy az alapképesítés megszerzését tanúsító SZAB kiállítását vagy a bizonyos gépjárművezetők számára szerzett jogaik érvényesítéséhez megadott határidő lejártát követő öt éven belül el kell végezni, továbbá a megfelelő SZAB-ot is ki kell állítaniuk. E határidőket előre is lehet hozni, vagy azokat meg lehet hosszabbítani. Az első továbbképzést követően a gépjárművezetőnek ötévente kell továbbképzésben részt vennie.”

6 A 2003/59 irányelv „Alkalmazási kör” című 1. cikkében ez áll:

„Ezt az irányelvet az alábbi személyek által végzett járművezetésre kell alkalmazni:

a) a tagállamok állampolgárai; és

b) harmadik országok azon állampolgárai, akiket egy tagállami székhellyel rendelkező vállalkozás alkalmaz vagy foglalkoztat;

a továbbiakban: gépjárművezetők, akik a Közösségen belül, közforgalmú közutakon szállítást végeznek a következő eszközökkel:

– olyan járművek, amelyek esetében a 91/439/EGK irányelv szerinti C1, C1 + E, C vagy C + E kategóriájú vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedély szükséges,

– olyan járművek, amelyek esetében a 91/439/EGK irányelv szerinti D1, D1 + E, D vagy D + E kategóriájú vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedély szükséges. »

7 A 2003/59 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „[a]z 1. cikkben meghatározott járművezetési tevékenység a kötelező alapképesítés megszerzéséhez és a kötelező időszakos továbbképzésben való részvételhez kötött”.

8 Az említett irányelv „Szerzett jogok” címet viselő 4. cikke így rendelkezik:

„Az alábbi gépjárművezetők mentességet kapnak az alapképesítés megszerzésének követelménye alól:

a) azok a gépjárművezetők, akik D1, D1 + E, D vagy D + E kategóriájú vezetői engedéllyel vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedéllyel rendelkeznek, amelyet legkésőbb két évvel ezen irányelv nemzeti jogba való átvételnek végső határidejét követően állítottak ki;

b) azok a gépjárművezetők, akik C1, C1 + E, C vagy C + E kategóriájú vezetői engedéllyel vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedéllyel rendelkeznek, amelyet legkésőbb három évvel ezen irányelv nemzeti jogba való átvételnek végső határidejét követően állítottak ki.” »

9 Ugyanezen irányelv 5. és 6. cikke a gépjárművezetők alapképesítésére, valamint az azt tanúsító SZAB-ra vonatkoznak.

10 A 2003/59 irányelv 7. és 8. cikke a gépjárművezetők továbbképzésére, valamint az annak elvégzését tanúsító SZAB-ra vonatkoznak.

11 Az említett irányelv „Továbbképzést tanúsító SZAB” című 8. cikke (1)–(4) bekezdésében így rendelkezik:

„(1) Ha a gépjárművezető elvégezte a 7. cikkben előírt továbbképzést, a tagállamok illetékes hatóságai vagy a jóváhagyott képzési központ továbbképzésben való részvételt tanúsító SZAB-ot állít ki számára.

(2) A következő gépjárművezetők vesznek részt a továbbképzés első szakaszában:

a) akik rendelkeznek a 6. cikkben előírt SZAB-bal, annak kiállításától számított öt éven belül;

b) a 4. cikkben említett gépjárművezetők, a 14. cikk (2) bekezdésében említett megfelelő időpontoktól számított öt éven belül, a tagállamok által megállapított ütemezésnek megfelelően.

A tagállamok lerövidíthetik vagy meghosszabbíthatják az a) és b) pontban említett időszakokat, többek között azért, hogy azok egybeessenek a vezetői engedély lejártának időpontjával, vagy hogy biztosítsák a továbbképzés fokozatos bevezetését. Ez az időszak azonban nem lehet három évnél rövidebb vagy hét évnél hosszabb.

(3) Az a gépjárművezető, aki a (2) bekezdésben előírtaknak megfelelően a továbbképzés első szakaszát elvégezte, ötévente továbbképzésben vesz részt, a továbbképzésben való részvételt tanúsító SZAB érvényességének lejárta előtt.

(4) Azok, akik a 6. cikkben vagy e cikk (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően SZAB-bal rendelkeznek, valamint a 4. cikkben említett gépjárművezetők, akik már nem űzik e foglalkozást, és nem felelnek meg az (1), a (2) és a (3) bekezdésnek, továbbképzésben vesznek részt, mielőtt visszatérnének e foglalkozáshoz”.

12 Ugyanezen irányelv 14 cikkének szövege az alábbi:

„(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2006. szeptember 10. előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

[...]

(2) A tagállamok ezeket az intézkedéseket az alábbi időpontoktól alkalmazzák:

– a D1, D1 + E, D és D + E kategóriájú járművekhez szükséges alapképesítés tekintetében 2008. szeptember 10-től;

– a C1, C1 + E, C és C + E kategóriájú járművekhez szükséges alapképesítés tekintetében 2009. szeptember 10-től.

[...]"

13 A 2003/59 irányelv I. melléklete, amely „A képesítés és a továbbképzés minimumkövetelményei" címet viseli, „A tantárgyak jegyzéke" című 1. szakaszának első bekezdésében kimondja, hogy „[a] gépjárművezetői alapképzés és továbbképzés meghatározásakor a tagállamok által figyelembe veendő ismereteknek legalább az e jegyzékben felsorolt tantárgyakat kell felölelniük. A tanuló gépjárművezetők tudásának és gyakorlati kompetenciájának olyan szintet kell elérnie, hogy a megfelelő engedélykategóriába tartozó járművet teljesen biztonságosan tudják vezetni".

14 E melléklet „A 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt kötelező továbbképzés" címet viselő 4. szakasza azt írja elő, hogy a kötelező továbbképzési tanfolyamok időtartama ötévente 35 óra, legalább hétórás szakaszokban.

A cseh jog

15 A zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a změně některých zákonů (a gépjárművezetői szakmai alkalmasság megszerzéséről, továbbfejlesztéséről és egyes törvények módosításáról szóló 2000. június 30-i 247/2000 törvény (a továbbiakban: ZZOZ), amely 2001. január 1-jén lépett hatályba, bevezeti a gépjárművezetők évi tizenhat órás szakmai továbbképzését és ezt követő vizsgáját.

16 E törvény 52c. cikkének (1) és (2) bekezdése a hivatásos vezetői engedélyek kiadásának rendes eljárásáról rendelkezik, amelynek feltétele, hogy igazolják a sikeres hivatásos gépjárművezetői alkalmassági vizsgának a kérelem benyújtását megelőző hat hónapon belül történő letételét.

17 A ZZOZ-t, a 2003/59 átültetése céljából hatályon kívül helyezte a 374/2007 Sb. törvény.

18 A 374/2007 Sb. törvény II. cikke ekként rendelkezik:

„(1) Azok a gépjárművezetők, akik érvényes [SZAB-bal] rendelkeznek a jelen törvény hatálybalépésekor, kötelesek a hatálybalépéstől számított hat hónapon belül, de legkésőbb a [SZAB] érvényességének lejártáig írásbeli kérelmet előterjeszteni a kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóságnál (obecní úřad) a hivatásos vezetői engedély kiállítása érdekében. A kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóság a kérelem alapján kiállítja a hivatásos vezetői engedélyt a [ZZOZ] a jelen törvény hatálybalépését követően érvényes változatával összhangban.

(2) Az eddig kibocsátott [SZAB-ok] a jelen törvény hatálybalépését követő 12 hónapot követően, de legkésőbb érvényességi idejük lejáratakor érvényüket vesztik.

(3) Azoknak a gépjárművezetőknek, akik a korábbi szabályozásnak megfelelően a jelen törvény hatálybalépését megelőzően tettek sikeres vizsgát, és akiknek e hatálybalépésig a kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóság még nem bocsátotta ki a gépjárművezetői [SZAB-t], a kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóság a [ZZOZ] jelen törvény hatálybalépését követően érvényes változatával összhangban állítja ki a hivatásos vezetői engedélyt.

(4) Azoknak a gépjárművezetőknek, akik a C1 alkategóriára jogosító vezetői engedélyt 2009. szeptember 10-ét megelőzően szerzik meg, a kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóság az írásbeli kérelem alapján kiállítja a hivatásos vezetői engedélyt a [ZZOZ] jelen törvény hatálybalépését követően érvényes változatával összhangban.

(5) Azoknak a gépjárművezetőknek, akik a D1, D1 + E, D vagy D + E kategóriákra vagy alkategóriákra jogosító vezetői engedélyt a jelen törvény hatálybalépését követően, de 2008. szeptember 10-ét megelőzően, a C1 + E, C vagy C + E kategóriára vagy alkategóriákra pedig a jelen törvény hatálybalépését követően, de 2009. szeptember 10-ét megelőzően szerzik meg, a kiterjesztett joghatósággal rendelkező önkormányzati hatóság az írásbeli kérelem alapján kiállítja a hivatásos vezetői engedélyt a jelen törvénnyel módosított [ZZOZ] hatálybalépését követően érvényes változatával összhangban. Ezt a rendelkezést alkalmazni kell azokra a gépjárművezetőkre is, akik az első mondatban hivatkozott kategóriákra vagy alkategóriákra képesítésüket a jelen törvény hatálybalépését legfeljebb 6 hónappal megelőzően szerezték meg és nem rendelkeznek érvényes [SZAB-bal] a jelen törvény hatálybalépésének napján.

[...]

(7) Azoknak a gépjárművezetőknek, akiknek az 1), 3), 4) és 5) pontnak megfelelően állították ki hivatásos vezetői engedélyét, rendszeres továbbképzésen kell részt venniük a [ZZOZ] jelen törvény hatálybalépését követően érvényes változatával összhangban. Nem vonatkozik rájuk a jelen törvény szerint elvégzendő alapképzésen való részvételi kötelezettség.”

19 A 133/2011 Sb. törvénnyel – különösen a 2003/59 irányelv maradéktalan átültetése céljából – 2011. augusztus 1-jei hatállyal módosított ZZOZ 48. cikkének (4) és (5) bekezdése így rendelkezik:

„(4) Az a gépjárművezető, aki felhagyott foglalkozása végzésével és ahhoz vissza kíván térni, és nem vett részt a 48. cikk szerinti továbbképzésen, köteles részt venni egy 35 órás továbbképzésen, amennyiben ismételten olyan gépjárművet kíván vezetni, amelynek vezetéséhez hivatásos vezetői engedély megléte szükséges; a (2) bekezdés szerinti éves képzés szabályait nem kell alkalmazni.

(5) A (4) bekezdés megfelelően alkalmazandó azokra a gépjárművezetőkre is, akik mindezidáig nem voltak birtokában hivatásos vezetői engedélynek vagy az Európai Unió valamely más tagállama által az uniós joggal összhangban kiállított, a hivatásos jogállást igazoló dokumentumnak, akkor is, ha 2009. szeptember 10. előtt engedéllyel rendelkeztek a C1, C1 + E, C vagy a C + E kategória, illetve alkategória vezetésére, vagy 2008. szeptember 10. előtt engedéllyel rendelkeztek a D1, D1 + E, D vagy a D + E kategória vagy alkategória vezetésére.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

20 I. Muladi 1984 óta C kategóriás, 1989 óta pedig D kategóriás vezetői engedély jogosultja.

21 2008. március 30-ig I. Muladi akkreditált vizsgáztató volt, aki a ZZOZ címén képzések nyújtására és vizsgáztatásra volt jogosult.

22 2010. március 14-én I. Muladi kérelmet nyújtott be Ostrava város (Cseh Köztársaság) Magistrátja (önkormányzat) előtt hivatásos vezetői engedély iránt, és arra hivatkozott, hogy 2008. március 9-én és 28-án saját maga levizsgáztatta magát A, C és D kategóriájú vezetői engedély céljából az alkalmazandó szabályozással összhangban, és úgy véli, hogy a tizenhat órás képzésnek is eleget tett, amelyet saját magának nyújtott.

23 2010. június 3-án I. Muladi kérelmét elutasították azzal az indokkal, hogy nem nyújtott be bizonyítékot a 374/2007 Sb. törvényt megelőző szabályozás által előírt vizsga sikerességét illetően az e kérelmet megelőző hat hónapos időszak folyamán.

24 E határozattal szemben I. Muladi fellebbezést nyújtott be, amelyet a regionális hatóság 2010. augusztus 13-án elutasított.

25 2012. február 23-i határozatával a Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság, Cseh Köztársaság) megsemmisítette a regionális hatóság 2010. augusztus 13-i határozatát. Ezt követően a regionális hatóság megsemmisítette Ostrava város önkormányzatának 2010. június 3-i határozatát, és felszólította ez utóbbit új határozat meghozatalára azzal, hogy vizsgálja meg, teljesülnek-e a hivatásos vezetői engedély kiállítása egyéb lehetőségeinek feltételei.

26 2012. szeptember 27-én Ostrava város önkormányzata újból elutasította I. Muladi kérelmét.

27 E határozatot megerősítette a regionális hatóság 2013. január 15-i határozata, amellyel szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtti kereset folyamatban van.

28 Ennek keretében az említett bíróság úgy véli, hogy az I. Muladi által kért hivatásos vezetői engedély kiállítására a nemzeti jog által előírt egyetlen jogalap, nevezetesen a 374/2007 Sb. törvény II. cikkének (3) bekezdése, a ZZOZ 52c. cikke és a 133/2011 Sb. által módosított ZZOZ 48. cikkének (4) és (5) bekezdése alapján sem kerülhet sor.

29 Ugyanis, ami az első jogalapot illeti, e bíróság úgy véli, hogy az nem alkalmazható, mivel az oktatóknak, mint amilyen I. Muladi, is vizsgát kellett volna tenniük, nem vizsgáztathatták tehát saját magukat. Ami a második jogalapot illeti, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy I. Muladi nem nyújtott be bizonyítékot a szakmai alkalmassági vizsga sikerességét illetően az e kérelmet megelőző hat hónapos időszak folyamán. Végül pedig, ami a harmadik jogalapot illeti, a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy I. Muladi nem bizonyította, hogy részt vett volna egy 35 órás képzésen.

30 Mindazonáltal, ezen utolsó jogalappal kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság kételyeinek ad hangot azzal kapcsolatban, hogy az összhangban van-e az uniós joggal. E tekintetben úgy ítéli meg, hogy jóllehet a 2003/59 irányelv, az EUMSZ 91. cikkhez hasonlóan, nem jogosítja fel a tagállamokat szigorúbb szabályozás elfogadására, ez a lehetőség ezen irányelv céljából következik, amely a gépjárművezetők alapképzése és továbbképzése során betartandó minimumkövetelmények meghatározására irányul. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat e tekintetben, hogy a Cseh Köztársaságban a 2003/59 irányelv átültetését megelőzően egyetlen egyszerű vezetői engedély nem volt elegendő az ezen irányelv által érintett járművek vezetéséhez, és a gépjárművezetőknek szakmai alkalmasságukat a jelen ítélet 15. pontjában felidézett módokon kellett továbbfejleszteniük. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy az ilyen szabályozás sértheti a gépjárművezetők jogos bizalmát, valamint a foglalkozás megválasztásának az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 15. cikkében biztosított szabadságát, de potenciálisan gátolhatja a személyek és szolgáltatások Európai Unión belüli mozgását is.

31 A fentiekre tekintettel a Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Ellentétesek-e a 2003/59 irányelv 4. cikkének rendelkezéseivel az olyan nemzeti jogszabályok, amelyek az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetői számára előírt alapképesítés megszerzésének követelménye alóli mentességet további feltételekhez kötik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

32 A cseh kormány azt állítja, hogy a Krajský soud v Ostravě (ostravai regionális bíróság) által előterjesztett kérdés elfogadhatatlan, mivel a kérdést előterjesztő bíróság nem pontosítja, hogy a cseh jog mely konkrét rendelkezései sértik állítólagosan a 2003/59 irányelvet, a tényeknek mindössze töredékes leírásával szolgál, anélkül, hogy konkrétabban jellemezné azt a jogi keretet, amelyben határozatot kell hoznia, valamint azon ténykörülményeket, amelyek e tekintetben alapvető fontosságúak, és az előterjesztett kérdés nyilvánvalóan nincs semmilyen kapcsolatban az alapjogvita megoldásával, amennyiben annak tárgya a 2003/59 irányelv 5. és 6. cikke szerinti alapképesítés megszerzésére vonatkozó kötelezettség, jóllehet az alapjogvita tárgya az ezen irányelv 7. és 8. cikke szerinti továbbképzés folytatására vonatkozó kötelezettség.

33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság és a nemzeti bíróság között az EUMSZ 267. cikkel létrehozott együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróságok feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőire tekintettel az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdés releváns-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdés az uniós jog értelmezésére vonatkozik, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre irányuló döntést, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2016. március 17-i Aspiro-ítélet, C-40/15, EU:C:2016:172, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből egyértelműen kitűnik a 2003/59 irányelv 4. cikkének kért értelmezése és a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita megoldása közti kapcsolat. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat ugyanis, hogy arra keres választ, hogy a 2003/59 irányelvet átültető 374/2007 Sb. törvény elfogadásának alkalmával a cseh jogalkotó előírhatott-e további feltételeket a gépjárművezetők szerzett jogainak fenntartásához, amely jogokat e cikk írja elő, és amelyek iránti jogosultságát az alapeljárás felperese érvényesíteni kívánja.

35 Továbbá, amint az kitűnik a jelen ítélet 15–23. pontjából, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kellően részletes leírását adja az alapügy mind ténybeli, mind pedig jogi hátterének.

36 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadható.

Az ügy érdeméről

37 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2003/59 irányelv 4. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, és amely az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek

vezetői számára előírt alapképesítés megszerzésének követelménye alóli mentesség jogosultjai számára 35 óra időtartamú előzetes továbbképzést ír elő ahhoz, hogy szóban forgó gépjárművezetői tevékenységüket gyakorolhassák.

38 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2003/59 irányelv (14) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikke (2) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében annak alapján az ezen irányelv 4. cikkében előírt alapképesítés megszerzése alól mentesített gépjárművezetők számára engedélyezett járművezetői tevékenységük gyakorlása az első továbbképzésükig tartó időszak folyamán. Ezt az időszakot az említett irányelv 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamok határozzák meg, de az nem lehet 3 évnél kevesebb és nem haladhatja meg a 7 évet az ezen irányelv 14. cikkének (2) bekezdésében említett időpontokat, azaz D1, D1 + E, D és D + E kategóriájú vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedély jogosultjai tekintetében 2008. szeptember 10-ét, a C1, C1 + E, C és C + E kategóriájú vagy ezzel egyenértékűnek elismert vezetői engedély jogosultjai tekintetében 2009. szeptember 10-ét követően.

39 Ezenkívül a 2003/59 irányelv „A képesítés és a továbbképzés minimumkövetelményei” címet viselő I. mellékletéből kitűnik, ugyanezen irányelv (10) preambulumbekezdésével értelmezve, hogy az irányelv az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetői számára előírt alapképesítésre és továbbképzésre vonatkozó nemzeti rendelkezések minimális harmonizációját végzi.

40 Következésképpen a tagállamok nincsenek megfosztva annak lehetőségétől, hogy a 2003/59 irányelv 4. cikkében említett gépjárművezetők számára további feltételeket írjanak elő az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetéséhez.

41 Közelebbről ezen irányelv 4. cikkét, együttesen értelmezve 14. cikkének (2) bekezdésével, amelynek értelmében a szerzett jogok biztosítása érdekében a vezetői engedélyek egyes kategóriáinak birtokosai átmeneti jelleggel mentességet élveznek az alapképzési kötelezettség alól, úgy kell tekinteni, hogy az a nemzeti rendelkezések minimális harmonizációjára szorítkozik.

42 Egyébként ellentétes lenne a 2003/59 irányelv rendszerével, hogy a tagállamok, jóllehet előírhatnak további követelményeket az alapképesítési kötelezettségre vonatkozólag, ne rögzíthessenek további feltételeket az ugyanezen kötelezettség alóli mentességre vonatkozólag.

43 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a minimális harmonizáció nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy szigorúbb intézkedéseket tartsanak fenn vagy fogadjanak el, feltéve, hogy ezen intézkedések nem veszélyeztetik komolyan a szóban forgó irányelv által meghatározott célt (lásd, ebben az értelemben: 2006. november 23-i Lidl Italia ítélet, C-315/05, EU:C:2006:736, 48. pont), és hogy összhangban vannak az EUM-Szerződéssel (lásd, ebben az értelemben: 2009. április 23-i Scarpelli ítélet, C-509/07, EU:C:2009:255, 24. pont; 2009. szeptember 10-i Bizottság kontra Belgium ítélet, nem tették közzé, C-100/08, EU:C:2009:537, 70. pont; 2012. március 1-jei Akyüz-ítélet, C-467/10, EU:C:2012:112, 53. pont és 2013. április 25-i Jyske Bank Gibraltar ítélet, C-212/11, EU:C:2013:270, 60. pont).

44 Ami ezen utóbbi szempontot illeti, egy ilyen intézkedés korlátozó jellege ellenére is igazolható lehet, feltéve hogy olyan, közérdeken alapuló kényszerítő indokot szolgál, alkalmas az általa követett célok elérésére és hogy nem haladja meg a céljai eléréséhez szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2013. április 25-i Jyske Bank Gibraltar ítélet, C-212/11, EU:C:2013:270, 60. pont).

45 Azt kell mérlegelni, hogy egy olyan feltétel, mint amelyet az alapügy tárgyát képező szabályozás előír, amely a gépjárművezetői SZAB kiállítását a 2003/59 irányelv által előírt, 2008. szeptember 10-e előtt kiállított D1, D1 + E vagy D, D + E kategóriájú vagy azzal egyenértékű, illetve 2009. szeptember 10. előtt kiállított C1, C1 + E vagy C, C + E kategóriájú vagy azzal egyenértékű vezetői engedély meglétén túl, 35 órás továbbképzésen való részvételhez köti, igazolható-e.

46 Vitathatatlan, hogy az említett feltétel hozzájárul a gépjárművezetők szakértelmének garantálásához, valamint a közúti közlekedés és a gépjárművezetők biztonságának javításához, amely célokat a 2003/59 irányelv (4) és (5) preambulumbekezdése mondja ki.

47 Ezenkívül egy ilyen további követelményt nem lehet úgy tekinteni, hogy túlmegy azon, ami e célok eléréséhez szükséges.

48 E tekintetben meg kell jegyezni mindenekelőtt, hogy e követelményt kizárólag azon személyek tekintetében kell alkalmazni, akik nem voltak birtokában hivatásos vezetői engedélynek vagy azzal egyenértékű tanúsítványnak, akik tehát nem gyakorolták vagy már nem gyakorolták a járművezetői foglalkozást, következésképpen nem tartoztak a ZZOZ által előírt éves továbbképzési kötelezettség hatálya alá.

49 Továbbá az olyan rendelkezés, mint amely az alapügyben szerepel, tárgyát illetőleg a 2003/59 irányelv I. mellékletének 4. szakaszával összefüggésben értelmezett 8. cikke (2) bekezdésének b) pontjában előírthoz hasonló követelményt ír elő, amelynek értelmében azoknak a vezetőknek, akik a 2003/59 irányelv 4. cikke alapján szerezték meg SZAB-jukat, 35 órás alapképzésen kell részt venniük főszabály szerint a 2008. szeptember 10-ét követő öt évben a D1, D1 + E vagy D, D + E kategóriájú vagy azzal egyenértékű vezetői engedélyek jogosultjai, és 2009. szeptember 10-ét a C1, C1 + E vagy C, C + E kategóriájú vagy azzal egyenértékű jogosítványok birtokosai esetében.

50 E követelmény továbbá nem tekinthető úgy, hogy sértené a gépjárművezetők szerzett jogait, mivel egyrészt a 76/914 irányelv – amelyet hatályon kívül helyezett a 2003/59 irányelv – 1. cikkének (3) bekezdése a tagállamok azon lehetőségéről rendelkezett, hogy a SZAB megszerzéséhez szélesebb körű képzést írjanak elő az ezen első irányelv mellékletében előírtnál, másrészt, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, a cseh szabályozás a 2003/59 irányelvnek a 374/2007 Sb. törvény által történt átültetését megelőzően a ZZOZ-ban akként rendelkezett, hogy vezetői engedély megléte nem elegendő a szóban forgó irányelv által érintett járművek vezetéséhez, és amint az kitűnik a jelen ítélet 15. pontjából, e járművek vezetőinek éves képzések során kellett továbbfejleszteniük gépjárművezetői képességeiket.

51 Végül egy olyan további követelmény, mint amilyet az alapügy tárgyát képező szabályozás előír, nem sérti a Charta 15. cikkét. Ugyanis, a Charta 52. cikkének (2) bekezdésével összhangban, az ebben biztosított jogok korlátozások tárgyát képezhetik, amennyiben e korlátozások az Unió által követett közérdekű célok megvalósításához szükségesek, és a célzott joghatásra tekintettel nem jelentenek aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely az így biztosított jogok lényegét veszélyeztetné (lásd, ebben az értelemben: 2005. június 30-i Alessandrini és társai kontra Bizottság ítélet, C-295/03 P, EU:C:2005:413, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. július 4-i Gardella ítélet, C-233/12, EU:C:2013:449, 39. pont). Márpedig, amint az a jelen ítélet 47. pontjában megállapítást nyert, egy olyan szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, teljesíti e követelményeket.

52 Ilyen körülmények között az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/59 irányelv 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetői számára előírt alapképesítés megszerzésének követelménye alóli, az említett cikk szerinti mentesség jogosultjai számára 35 óra időtartamú előzetes továbbképzést ír elő ahhoz, hogy szóban forgó gépjárművezetői tevékenységüket gyakorolhassák.

A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetőinek alapképzéséről és továbbképzéséről, valamint a 3820/85/EGK tanácsi rendelet és a 61/439/EGK, illetve a 76/914/EGK tanácsi irányelv módosításáról [helyesen: a 3820/85/EGK tanácsi rendelet és a 91/439/EGK tanácsi irányelv módosításáról, illetve a 76/914/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről] szóló, 2003. július 15-i 2003/59/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely az egyes közúti árufuvarozást vagy személyszállítást végző járművek vezetői számára előírt alapképesítés megszerzésének követelménye alóli, az említett cikk szerinti mentesség jogosultjai számára 35 óra időtartamú előzetes továbbképzést ír elő ahhoz, hogy szóban forgó gépjárművezetői tevékenységüket gyakorolhassák.

Aláírások